

LA INSTITUCIÓ DEL PAPAT I LES SEVES PERROGATIVES. LA JERARQUIA ECLESIASTICA

joan masuet puxeu

Rousseau:

No fer el bé és un gran mal

**LA INSTITUCIÓ DEL PAPAT
I LES SEVES PRERROGATIVES.
LA JERARQUIA ECLESIASTICA**

(aquesta exposició forma part del
llibre *El codi pontifici* del mateix
autor)

Joan Masuet Puxeu
Web: www.joanmasuet.com
e-mail: tarco@coac.net

Consideracions sobre alguns aspectes dels textos evangèlics, basant-se en els quals es pretén legitimar l'estructura eclesiàstica, en particular pel que fa referència al Papat.

Qüestió prèvia:

Com hem vist, els evangelis s'escriuen pels seguidors dels apòstols, a partir d'uns quaranta anys després de la mort de Crist. Per això es diuen Evangelis segons sant...

Els evangelis canònics es consideren inspirats per Déu, els apòcrifs es consideren rebutjables per la quantitat de faules i de fantasies que contenen. (Passar d'un extrem a l'altre potser és exagerat.)

Alguns dels evangelistes canònics de referència, com Lluc i Marc, no eren ni deixebles de Jesús.

Els evangelis presenten entre si diferències, i coses que es diuen en uns no es diuen en altres. És normal. No tots eren a tot arreu quan succeeixen els fets narrats.

Jesús diu als seus deixebles:

“Estimeu-vos els uns als altres com jo us he estimat.

Aneu per tot el món i anuncieu la bona nova a tota la humanitat.

Jo sóc amb vosaltres dia rere dia fins a la fi del món.”

I això es el que fan els seus deixebles. De manera que s'escampen arreu (de dos en dos). Com Jesús n'havia enviat la primera vegada a setanta-dos.

Els apòstols no van escriure cap evangeli. Molts d'ells eren il·letrats. Es limitaven a explicar el que havien vist.

Els qui escriuen els evangelis son els qui els escolten i s'interessen pel que diuen i hi creuen. Es a dir, s'escriuen pels seguidors dels deixebles de Jesús. Per això, d'evangelis, se n'escriuen molts. Encara que “oficialment” en un moment determinat, s'escullen només quatre: els evangelis canònics, com a més fidedignes i ajustats al significat que té el cristianisme.

Aquests evangelis ens han arribat després de moltes traduccions i traductors de manera diversa. Fins al punt que un mateix evangeli traduït a una llengua o a una altra

presenta diferències en algun cas substancials. Hem de suposar que per la diferent interpretació dels traductors i dels “censors” de cada època.

El fet és que la seva lectura porta a la reflexió de si tot es original o no, i fins i tot si hi ha correccions o afegits en funció de l’interès dels “traductors” de cada moment.

En aquest escrit reflexiono sobre alguns aspectes dels evangelis que em semblen no congruents amb el mateix “evangeli” i sobretot amb la figura i la personalitat de Jesús.

ELS APÒSTOLS, PERSONES NORMALS, NI MÉS NI MENYS

Segons l'expert Jan Dobraczynski:

"[...] Aquests són els noms i la procedència dels dotze apòstols: el primer, Simó, anomenat Pere, i el seu germà Andreu; Jaume i el seu germà Joan fills del Zebedeu (Jesús els anomena "*fills del tro*"); tots ells pescadors del llac de Galilea; Felip, Tomàs i Bartomeu, artesans, de distints pobles de Galilea; Mateu, el publicà, antic recaptador d'impostos; Jaume l'Alfeu i Judes Tadeu, germans, de Natzaret, fills de la germana de Míriam; Simó el Zelós, antic sicari, i Judes Iscariot, antic comerciant, el qui el va entregar."

Es considera d'ordinari que els apòstols eren gent extraordinària. Jo no ho crec. Crec que era gent normal, molt religiosos com tothom en aquella època. De fet, penso que no entenien massa Jesús en el que deia fins després de la seva mort i resurrecció.

Penso que moltes coses de la vida i mort de Jesús encara són indesxifrables en el seu vertader sentit.

Els apòstols eren persones normals, casats i amb fills la majoria.

(Si els evangelis no ens diguessin que Pere era casat, podrien fer-nos creure que no ho era, com podria pensar-se dels altres apòstols, donat el pensament actual de la jerarquia eclesiàstica. El cert és que el matrimoni i el tenir fills era el més natural, i el que era mal vist era el contrari. Tenir fills es considerava un do de Déu.)

Varen conèixer Jesús alguns a través de Joan Baptista, com Andreu i Joan –com diu l'evangeli.

Jesús, com diuen els evangelis, conegué Pere després d'haver conegut el seu germà Andreu i Joan, que eren deixebles de Joan Baptista. Tot molt normal.

Per què els predicadors ens presenten tantes vegades aquesta relació com si no existís prèviament a quan Jesús diu “Seguiu-me, que us faré pescadors d’homes”?

Varen esdevenir homes nous després de la mort i resurrecció del Senyor, i això els va donar força per predicar l’evangeli i morir per ell. Però sense exagerar. Tota persona que viu algun fet extraordinari i/o dramàtic a la seva vida, canvia.

LA INSTITUCIÓ I LA JERARQUIA

Hi ha una cosa més important que arribar a conèixer de memòria i dogmàticament l'evangeli: que és entendre'l. I per això cal conèixer Jesús. Això només ho pot fer bé el qui –guardant les distàncies que fan al cas-, té un esperit com el seu.

Ningú que estudiï l'evangeli i l'apregui de memòria no el pot entendre de veritat si no té un cor senzill com Jesús, i si no es troba inspirat per Déu.

Quan preguntes a qualsevol persona (religiosa, sacerdot...) en què es basa o es fonamenta la idea del Papat i, com a conseqüència, d'una determinada manera d'entendre la jerarquia eclesiàstica; tothom et diu el mateix que va escriure l'arquebisbe metropolità de Barcelona al comentari dominical de *La Vanguardia* del dia 24 de juny de 2007:

Recordem aquelles paraules del Senyor que sempre són actuals i eficaces: “Tu ets Pere, i sobre aquesta pedra edificaré la meua Església. Et donaré les claus del Regne dels Cels, i allò que lliguis a la terra serà lligat al cel, i el que deslliguis a la terra serà deslligat al cel”.

Però evidentment el que va dir Jesús i el seu significat no tenen res a veure amb el que diu el senyor bisbe.

Vegem, si no, quin es el context en què es pronuncien i el seu veritable significat analitzant cadascuna de les parts d'aquesta frase.

Ningú a qui l'hi he explicat, sacerdots en particular i altres cristians, no nega que el significat vertader de les paraules de Jesús pugui ser cap altre que el que jo explico a continuació. De fet, hi ha qui fins i tot m'ha dit: “Tens raó, però no ho diguis perquè s'armaria un gran enrenou”.

Nota: Tot el raonament que segueix té a veure amb el supòsit d'unes paraules que, hipotèticament, van ser pronunciades al respecte per Jesús. La seva redacció equivocada i el fet que només hi són en l'Evangeli segons sant Mateu, i no en els altres tres evangelis, indueix a pensar que algú les va introduir erròniament.

Jesús diu a Pilat, quan aquest li pregunta: I tu, ets rei?

**La meva reialesa no és d'aquest món,
jo he vingut al món per donar testimoni de la veritat.**
(Evangeli segons sant Joan)

I

LA INSTITUCIÓ DEL PAPAT

“I jo et dic que tu ets Pere, i que sobre aquesta pedra edificaré la meva Església”, no és el que va dir Jesús sinó: **“I jo et dic, Pere, que sobre aquesta pedra edificaré la meva Església”**

Evangelí segons sant Mateu

En aquell temps, Jesús, amb els seus deixebles se n'anà als poblets de Cesarea de Filip, i pel camí preguntava als seus deixebles: “Qui diu la gent que és el fill de l'home?” Ells li respongueren: “Uns diuen que és Joan Baptista, d'altres que Elies, uns altres que Jeremies o algun dels profetes”. Llavors els preguntà: “I vosaltres, qui dieu que sóc?” Pere li respon: “Vós sou el Messies, el Fill de Déu viu.”

Jesús a Pere: “Això que dius no ho saps per tu mateix, no ho sabries si el meu pare no t'ho hagués revelat. I jo et dic: Tu ets Pere i damunt d'aquesta pedra edificaré la meva Església”.

És evident que:

1r. Jesús parla a Pere de la seva fe i d'on prové.

2n. L'Església es troba edificada damunt de Crist i no de Pere.

3r. Jesús anuncia la seva Església i com serà: construïda damunt la fe dels creients.

L'Església (poble de Déu) és la comunió de tots els creients, per la seva fe, en Crist.

Per tant, el significat correcte d'aquestes paraules de Jesús, a partir del context en què es pronuncien, és:

Sobre aquesta fe edificaré la meva Església. És a dir, la teva fe és com una roca i sobre aquesta fe (la de tots els cristians) edificaré la meva Església.

Per això l'Evangelí de sant Mateu, en realitat el que ha de dir és:

“I jo et dic, Pere, que sobre aquesta pedra edificaré la meva Església” i no pas: “I jo et dic: Tu ets Pere i damunt d’aquesta pedra edificaré la meva Església”.

Com si l’Església s’hagués d’edificar damunt de Pere.

Perquè el seu significat és:

I jo et dic que sobre aquesta fe -la teva i la de tots aquells qui com tu creuran en mi- jo edificaré la meva Església.

Ja que l’Església no s’edifica damunt de Pere sinó damunt del Crist.

I l’Església és això: el conjunt de tots els creients que viuen en comunió amb Crist.

O bé san Mateu ho recorda malament o bé algun traductor ho canvia per donar-li un altre sentit. Aquells qui no l’han entès bé han canviat el significat de les seves paraules.

Si es té en compte el seu sentit equivocat i el fet que no consten en els altres tres evangelis, una altra alternativa és considerar que mai van ser pronunciades.

Per això, almenys en aquesta circumstància Jesús no va instituir “el Papat”, ni cap jerarquia eclesiàstica.

La incultura i els interessos creats, entre d’altres coses, fan el fanatisme i creure en coses que no són veritat.

A continuació Jesús començà a instruir-los dient: **“El fill de l’home ha de patir molt: els notables, els grans sacerdots, i els mestres de la Llei l’han de rebutjar, ha de ser mort i al cap de tres dies ressuscitarà.”** I els ho deia amb tota claredat. Pere, pensant fer-li un favor, es posà a contradir-lo. Però Jesús es girà, renyà Pere davant els deixebles i li digué: **“Fuig d’aquí Satanàs! No penses com Déu, sinó com els homes.”** Després cridà la gent i els seus deixebles i els digué: **“Si algú vol venir amb mi, que es**

negui ell mateix, que prengui la seva creu i m'acompanyi. Qui vulgui salvar la seva vida la perdrà, però el qui la perdi per mi, la salvarà".

Ni Pere ni cap deixeble no entenen massa de què va el que diu Jesús. Ho entendran quan el veuran ressuscitat. De fet, Pere, que li promet fidelitat i que el defensarà fins a la mort, quan arriba el cas, a més de negar-lo tres vegades abans que canti el gall, fuig corrents a amagar-se i no és al peu de la creu quan Ell és crucificat.

II

LES PRERROGATIVES DEL PAPAT

Jesús revela la creació divina i es sotmet a la voluntat del Pare. Ell mateix es sotmet a la voluntat del cel fins a la mort.

Per això, coneixent Jesús, és impossible, rotundament impossible!, que hagués dit el que a continuació diu l'Evangeli segons sant Mateu:

“Et donaré les claus del Regne del cel; tot allò que lliguis a la terra quedarà lligat al cel i tot allò que deslliguis a la terra quedarà deslligat al cel.”

Tan impossible com pretendre que la Terra sigui el centre de l'univers i que tot gira entorn seu.

Les claus del cel les té cada ésser humà amb els seus actes. Perquè com diu sant Joan: tot home que obra correctament és fill de Déu. I tots serem jutjats segons les nostres obres.

Totes les persones que obren correctament són santes. I totes elles poden comprovar el miracle permanent de l'existència a través de les seves pròpies vides.

Quan Jesús se'n va, entre d'altres coses, diu als seus deixebles:

Estimeu-vos els uns als altres com jo us he estimat.

Aneu per tot el món i anuncieu la Bona Nova a tota la humanitat.

Jo sóc amb vosaltres dia rere dia fins a la fi del món.

Això sí que prové d'ell, l'altre és un afegit d'algun interessat en el poder de la jerarquia. (Indagui's a través del temps i es comprovarà).

En primer terme perquè Jesús no pot lligar el cel a la terra.

Ningú no pot anar en contra de les lleis d'acord amb les quals el món existeix. Perquè són obra del mateix creador.

Jesús mateix afirma molt clarament:

No és aquell qui diu: “Senyor, Senyor”, sinó aquell qui fa la voluntat del pare.

O bé, com hem vist, diu a Pere:

Fuig d'aquí Satanàs! No penses com Déu, sinó com els homes.

En un altre cas aparentment tan senzill com el de la mare dels deixebles que demanen un lloc preferent per a aquests; respon:

“Això només correspon al Pare.”

De fet, no hi ha ocasió en què Pere obri la boca que Jesús no el reprengui:

Si no et rento els peus no ets dels meus.

Indicant-li com havien de servir.

Abans que el gall canti em negaràs tres vegades.

I així successivament.

Pere és tan obtús (a pesar de l'Esperit Sant, que se suposa que els va enfortir i il·luminar) que fins i tot obliga a convocar el primer Concili de Jerusalem, perquè ell encara no ha entès que a l'evangeli Jesús mana: **“Aneu doncs, a tots els pobles i prediqueu la bona nova”**. S'havia de predicar a tothom, i no només als jueus. I la seva possible conversió no es trobava limitada a cap altra cosa. I no és sinó sant Pau qui ho esclareix i aconsegueix vèncer les objeccions de sant Pere.

Pere creia, després de la mort de Crist, que els nous conversos, que no eren jueus —els gentils—, s'havien de circumcidar, o sigui, convertir al judaisme, abans de ser

batejats. Això motiva el primer “concili” a Jerusalem l’any 50 després de Crist, és a dir, uns vint anys després de la mort de Jesús. I és sant Pau qui fa comprendre a Pere que anava equivocat i que la Bona Nova era per a tothom. I d’aquí és d’on arrenca el cristianisme com a religió separada del judaisme. **Si hagués estat per sant Pere, l’Església cristiana no existiria més que com una secta dins del judaisme.**

A més, es pot veure el que ha passat amb la història de la jerarquia eclesiàstica. Es pot dir que, com Pere, no n’han encertat mai ni una:

Les Croades, la Santa Inquisició, les guerres de religió a Europa...

Condemna a mort de persones que després han estat elevades a la santedat, com Joana d’Arc.

Condemna de científics i teories que després el temps s’ha encarregat de ratificar, Copèrnic, Galileu, etc.

Excomunions com la de Luter que després s’han hagut d’aixecar.

La jerarquia ha reconegut els seus errors amb segles de retard.

Realment res del que han lligat a la terra no ha pogut quedar lligat al cel i viceversa.

Només la ignorància i el fanatisme poden fer creure en alguna cosa així.

Es l’Església que ha de pensar com Déu i no a la inversa.

III

LA JERARQUIA ECLESIASTICA

Com podia Jesús voler organitzar una Església amb una jerarquia de grans sacerdots com aquella que el va condemnar a mort a ell?

L'organització eclesiàstica és semblant a aquella judaica que va condemnar Jesús a mort.

L'església judaica que el va condemnar a mort es trobava regida pels grans sacerdots, presidida d'entre ells per Caifàs, qui li pregunta: "Ets tu el Messies, el fill de Déu?"

I qui, davant la resposta afirmativa de Jesús, s'esquinça els vestits i diu que ja no cal cap més prova, que mereix ser condemnat a mort.

Jesús havia dit: **"Els notables, els grans sacerdots, i els mestres de la Llei l'han de rebutjar, ha de ser mort i al cap de tres dies ressuscitarà"**.

Vosaltres creieu que Jesús podia pensar en un Església cristiana amb una estructura de poder i jerarquia com aquella judaica del seu temps?

De fet, aquesta jerarquia ha jutjat i condemnat gent innocent a tort i a dret només perquè tenien opinions diferents d'allò oficial -com en totes les dictadures i en tots els règims totalitaris. I ha adquirit un poder terrenal inimaginable. Encara avui es troba falta de diàleg. I en molts casos els seus dirigents són persones sense preparació intel·lectual per a raonar per si mateixos. Han estat ensinistrats per a creure i defensar l'ortodòxia de la pròpia jerarquia eclesiàstica, i rebutgen tot el que pot suposar una reflexió que pugui posar en perill els seus privilegis.

Jesús diu als seus deixebles, després de rentar-los els peus: **"Us he donat exemple. Feu això amb els altres com jo us ho he fet a vosaltres."** Indicant com s'havien de comportar. Ensenya el que han de fer els seus deixebles per servir l'home (la humanitat). Així ho mostra abans de l'últim sopar.

“Si no, no sou dels meus”

“Els primers seran els últims i els últims seran els primers.”

Si Jesús tornés, què pensaria del poder i la pompa d'aquesta “Església terrenal” i en particular de la jerarquia eclesiàstica? Pensaria com Malaquies?:

Lectura de la profecia de Malaquies (Ml 1,14b-2,2b.8-10)

Jo sóc el Rei de reis, diu el Senyor de l'univers, i tots els pobles reverencien el meu nom. I ara, sacerdots, us adverteixo que si no feu cas de mi, si no esteu atents a honorar el meu nom us trauré el poder de beneir.

Vosaltres heu abandonat el camí dret i, en veure com jutjàveu, molts s'han allunyat. Heu violat l'aliança que jo havia fet amb Leví, diu el Senyor de l'univers. Per això, jo faré que tot el poble perdi l'estima i el respecte que us tenia, tal com vosaltres ho heu fet amb mi, per no haver seguit els meus camins i haver jutjat amb parcialitat.

¿No tenim tots un mateix pare? No ens ha creat el mateix Déu? Per què som deslleials els uns amb els altres i violem així l'aliança dels nostres pares?

També directament Jesús diu:

Evangelí segons Sant Marc (Mc 12,38-40):

En aquell temps Jesús, instruint la gent, deia: “No us fieu dels mestres de la Llei. Els agrada de passejar-se amb els seus vestits, i que la gent els saludi a les places, que els facin ocupar els primers seients a les sinagogues i els primers llocs a la taula; devoren els béns de les vídues i, al moment de l'oració, per fer-se veure, es posen filactèries ben llargues. Són els qui seran judicats més rigorosament.”

Lectura de l'Evangelí segons sant Mateu (Mt 23,1-12):

En aquell temps, Jesús digué a la gent i als deixebles: “Els mestres de la Llei i els fariseus us parlen des de la càtedra

de Moisès: compliu i observeu tot el que us manen, però no feu com ells, perquè diuen i no fan.

Preparen farcells pesadíssims i els carreguen a les espatlles dels altres, però ells no volen ni moure'ls amb el dit. En tot obren per fer-se veure de la gent.

Per això es fan ben grosses les filactèries, i les borles, ben llargues; els agrada d'ocupar els primers llocs a la taula i els primers seients a les sinagogues, i que la gent els saludi a les places i els doni el nom de "rabí", o sigui "mestre".

Però vosaltres no us heu de fer dir mestres, perquè, de mestre, només en teniu un, i tots vosaltres sou germans; ni heu de donar a ningú el nom de "pare" aquí a la terra, perquè, de pare, només en teniu un, que és el del cel; ni us heu de fer dir guies, perquè, de guia, només en teniu un, que és el Crist. El més important de vosaltres, ha de ser servidor vostre. Tothom qui s'enaltirà serà humiliat, però tothom qui s'humiliarà serà enaltit."

Jesús no pot haver organitzat una Església dogmàtica i inquisitorial, obscurantista, ofegada en si mateixa, que no dóna explicacions, més aviat les imposa i sense capacitat de renovació. Amb òrgans de govern enclaustrats i persones sense el nivell intel·lectual adequat, amb secrets ben guardats, manca d'informació objectiva i negació a un debat obert i plural.

Jesucrist no va instituir cap jerarquia, només per servir els altres. Figurativament: es pot dir que els ho va demanar agenollat.

Cal una nova organització eclesial, col·legiada i representativa.

IV

QUANT AL GOVERN DE L'ESGLÉSIA. EL PAPA, UNA PERSONA COM LA RESTA

Evangelí segons sant Mateu (Mt 23,1-12)

“Però vosaltres no us heu de fer dir mestres, perquè, de mestre, només en teniu un, i tots vosaltres sou germans; ni heu de donar a ningú el nom de “pare” aquí a la terra, perquè, de pare, només en teniu un, que és el del cel; ni us heu de fer dir guies, perquè, de guia, només en teniu un, que és el crist. El més important de vosaltres, ha de ser servidor vostre. Tothom qui s'enaltirà serà humiliat, però tothom qui s'humiliarà serà enaltit.”

El Papa Benet XVI va ser escollit Papa i amb això bisbe de Roma als setanta-vuit anys d'edat per un conclave de cardenals que havien estat escollits en la seva totalitat per Joan Pau II amb el vistiplau previ del cardenal Ratzinger, que era prefecte del Sagrat Col·legi Cardenalici a més de president de la Sagrada Congregació de la Fe.

El cert és que la norma actual obliga els bisbes a presentar la seva renúncia als setanta-cinc anys, per la qual cosa és evident que no poden ser nomenats a partir d'aquesta edat. Com és, doncs, que es pot nomenar Papa una persona de setanta-vuit anys?

Com es veurà, Benet XVI va ser un bon teòleg, però no un home de govern.

El cert és que es considera que la figura del Papa és especial. Se'l va arribar a anomenar el *vicari de Crist*. Se l'anomena d'ordinari el *Sant Pare* o *Sa Santedat*.

Tot el que té a veure amb aquest organigrama del poder eclesiàstic al seu nivell més alt és sant:

La Santa Seu, la Sagrada Congregació de la Fe, el Sagrat Col·legi Cardenalici, el Sant Ofici, i així fins a la Santa Inquisició... són maneres d'atribuir-se un valor de què, com mostra la història, moltes vegades s'està mancat. Només Jesús sap realment qui és sant i qui no.

De fet, el clergat s'ha apoderat durant molt temps de la institució com si fos seva.

Hi ha un moment en què, quan es parla de l'Església, els mateixos preveres i la jerarquia parlen en termes que són ells l'Església i no el conjunt de la cristiandat.

El Papa Benet XVI va ser un Papa que va intentar trobar raons en el món actual que mantinguin la validesa de determinades teories i dogmes en què es fonamenta el govern de l'Església. Com hem vist en la seva homilia del 3/12/2008, es preguntava valentament:

És sostenible també avui la doctrina sobre el pecat original? Què és el pecat original?

Al mateix temps, en el seu mandat, es poden ressenyar alguns fet significatius que diuen del seu caràcter i la seva manera de veure les coses.

1. Comparant, a través del diàleg en el segle XII entre un emperador bizantí i un savi de l'islam, el que havia fet la religió d'aquest en relació amb el concepte de la guerra santa. Tal conversa tenia lloc quan estaven en curs les croades del Papat contra l'islam.

2. Parlant del silenci de Déu en relació amb els camps de concentració nazis durant la Segona Guerra Mundial. En lloc de parlar del silenci de l'Església catòlica durant tal confrontació mundial.

3. En relació amb els preservatius i amb la propagació de la sida, rebutjant-los com a mesura de prevenció.

4. I finalment, legalitzant la comunitat lefebvriana amb bisbes nomenats Lefebvre il·legalment i amb algun d'ells de caràcter nazi.

El Papa hauria d'atendre abans que tot el que diu l'evangeli i considerar-se tant en la seva elecció com en l'exercici de la seva autoritat com un més.

Qui escull el Papa són els cardenals, no l'Esperit Sant. Aquest només actua en això, com en tota la resta, quan se'l deixa.

Penso que el culte a la personalitat, en la figura del Papa, és antievangèlic.

Síntesi conceptual

Les paraules de l'Evangeli de Mateu: "I jo et dic que tu ets Pere, i que damunt d'aquesta pedra edificaré la meva Església" no tenen cap sentit, ja que l'Església s'edifica damunt del Crist, per la nostra fe en Ell, i no sobre sant Pere.

Per això, el que en realitat li va dir Jesús, si és que va dir quelcom al respecte, és: "I jo et dic, Pere, que damunt d'aquesta pedra -la fe- jo edificaré la meva Església"

L'Església, el poble de Déu, som tots aquells que per la nostra fe vivim en comunió amb Crist.

INDEX

LA INSTITUCIÓ DEL PAPAT I LES SEVES PRERROGATIVES. LA JERARQUIA ECLESIASTICA

Qüestió prèvia	5
Els apòstols, persones normals, ni més ni menys	7
La institució i la jerarquia	9
I La institució del Papat	13
II Les prerrogatives del Papat.....	16
III La jerarquia eclesiàstica	19
IV Quant al govern de l'Església. El Papa, una persona com la resta	22
Síntesi conceptual	25

Damunt de la ignorància, s'hi ha construït molts castells, potser cap de més perniciosos que el del dogmatisme religiós.

El relativisme més gran és el que ve de la mateixa institució eclesiàstica, que interpreta l'evangeli de manera interessada –en la pròpia organització i poder– i ha creat paral·lelament uns dogmes que no tenen cap fonament real.

.....

Dels dogmes, aparentment, ningú en fa cas, però són ells els que sostenen tota la doctrina oficial de l'Església i a la pròpia Institució eclesiàstica.

S'ha de retornar l'Església a l'evangeli de Jesucrist i no a l'evangeli que s'interpreta des de la teologia dogmàtica que ha estat construïda de forma interessada per la Institució eclesiàstica des de l'època en que el poder polític i el religiós han anat junts.